

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ МОН УКРАЇНИ
КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

ПРОГРАМА

Всеукраїнської On-line конференції

**«Освітні інновації в умовах нестабільності:
філософія, психологія, педагогіка»**

16-26 листопада 2015 року

м. Запоріжжя

**ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ
З ПРОВЕДЕННЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ:
ФІЛОСОФІЯ, ПСИХОЛОГІЯ, ПЕДАГОГІКА»**

Пашков В.В. – ректор, голова оргкомітету конференції;

Ястребова В.Я. – перший проректор, заступник голови з науково-методичних питань;

Гура Т.Є. – проректор з наукової роботи та міжнародної діяльності, заступник голови з науково-організаційних питань;

Василенко А.А. – проректор з адміністративно-господарської роботи, заступник голови з організаційно-господарських питань;

Зубко О.І. – головний бухгалтер, заступник голови організаційного комітету з фінансових питань;

Гузенков С.Г. – завідувач кафедри інноваційних освітніх технологій, модератор конференції;

Сирцова О.М. – доцент кафедри інноваційних освітніх технологій, секретар оргкомітету;

Варецька О.В. – доцент кафедри інноваційних освітніх технологій, технічний секретар оргкомітету.

Тищенко О.І. – доцент кафедри інноваційних освітніх технологій, відповідальна за збір матеріалів конференції;

Павленко Л.А. – старший викладач кафедри інноваційних освітніх технологій, відповідальна за збір матеріалів конференції.

Секція: **ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ТА ШЛЯХІВ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ**

Модератори секції: *Гузенков С.Г.* – завідувач кафедри інноваційних освітніх технологій, к.і.н., доцент
Тищенко О.І. – доцент кафедри інноваційних освітніх технологій, к.п.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНИХ АВТОРСЬКИХ ШКІЛ КІНЦЯ ХХ СТОЛІТТЯ

Барановська Алла Леонідівна – Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, аспірант

СОЦІАЛЬНИЙ АСПЕКТ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ЗА ПРОГРАМАМИ ЮНЕСКО

Воронцова Емілія Валеріївна – Інститут модернізації змісту освіти;
Войтко Оксана Василівна – Інститут модернізації змісту освіти

ДО ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ІННОВАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Донченко Ірина Анатоліївна – КЗ «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» ЗОР, к.п.н., доцент

ТРАНЗИТНІСТЬ ТА ІННОВАЦІЙНІСТЬ В РОЗВИТКУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В ХХІ СТОРІЧЧІ

Жук Михайло Васильович – Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, к.філософ.наук, доцент

ІДЕЇ ВІТЧИЗНЯНИХ УЧЕНИХ ПРО ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ (1950-1990-ТІ РОКИ)

Калініченко Людмила Миколаївна – Київського університету імені Бориса Грінченка, аспірантка

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОБОТИ ІНСТИТУТІВ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ У 70-80 РР. ХХ СТ.

Кузьменко Юлія Василівна – КВНЗ «Херсонська

академія неперервної освіти» ХОР, к.п.н., доцент

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОЇ ПІДГОТОВКИ В КЛАСИЧНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ УКРАЇНИ: ПОЧАТОК ХХІ СТОРІЧЧЯ

Лесик Ганна Володимирівна – Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України, к.п.н.

ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ В ЕПОХУ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Недавня Лариса Георгіївна – Економіко-правничий коледж ДВНЗ «Запорізький національний університет»

ПРИНЦИП СПРАВЕДЛИВОСТІ У ВИЗНАЧЕННІ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ

Лісіцин Віталій Вікторович – КЗ «запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», к.філософ.н.

СУЧАСНА СИСТЕМА ОСВІТИ ТА ПРОБЛЕМА ТІЛЕСНОСТІ ЛЮДИНИ: ШЛЯХИ ПОШУКУ БАЛАНСУ

Луценко Анна Володимирівна – Національний університет біоресурсів та природокористування України, аспірант

ІННОВАЦІЇ В ГРОМАДЯНСЬКІЙ ОСВІТІ

Мяло Павло Іванович – Управління міжнаціональних відносин та релігій Департаменту культури, туризму, національностей та релігій Запорізької облдержадміністрації, к.і.н.

ОБМЕЖЕННЯ УПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ: АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОЇ ТА СВІТОВОЇ ПРАКТИКИ

М'ясоїд Галина Іванівна – Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, к.п.н., доцент

ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ В ЕПОХУ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Недавня Лариса Георгіївна – Економіко-правничий коледж ДВНЗ «Запорізький національний університет»

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ВИХОВАННЯ В НАПРЯМІ ЇЇ ГУМАНІЗАЦІЇ

Сасіна Людмила Олександрівна – Харківський національний економічний університет ім. С.Кузнеця, к.е.н., доцент

ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ СТАТУС ЗАХИСНИКА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ ТА АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЙОГО НОРМАТИВНОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ

Скрябін Олексій Миколайович – Дніпропетровський державний університету внутрішніх справ, к.ю.н., доцент, адвокат

ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ В ЕПОХУ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Спельчук Ольга Василівна – Економіко-правничий коледж Запорізького національного університету

СПЕЦИФІКА ОРГАНІЗАЦІЇ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ДИТИНИ У СВІТОВІЙ ОСВІТНІЙ ПРАКТИЦІ

Тарабасова Любов Гаврилівна – Комунальний вищий навчальний заклад «Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», к.філософ.н.

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ: ІННОВАЦІЯ ЧИ ДЕГРАДАЦІЯ?

Терно Сергій Олександрович – Запорізький національний університет, д.п.н., професор

ВПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Тищенко Олена Іванівна – КЗ «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» ЗОР, к.п.н., доцент

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ В ПЕДАГОГІЧНИЙ ПРОЦЕС

Учуєва Ольга Володимирівна – Економіко-правничий коледж ДВНЗ «Запорізький національний університет»

ВПЛИВ СУЧАСНИХ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ПРОЦЕС ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В МЕЖАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ ПЕРЕБУДОВИ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ УКРАЇНИ

Хацер Ганна Олексіївна – Економіко-правничий коледж ДВНЗ «Запорізький національний університет», к.філол.н., доцент

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ВИХОВАННЯ В НАПРЯМІ ЇЇ ГУМАНІЗАЦІЇ

Сасіна Л.О.

Україна, м. Харків, Харківський національний економічний університет

ім. С. Кузнеця

Як відомо, в нову, постіндустріальну епоху ключовими факторами успіху стають освіта, інтелектуальні здібності, знання.

В той же час наявність гострих соціальних протиріч в економічній, політичній, правовій, культурній сферах значно ускладнює процес виховання і освіти молоді.

Однією з найбільш разючих рис сьогоденної кризової ситуації є невизначеність, «розмитість» ціннісних орієнтирів, що проявляється в викривленні сприйняття молоддю себе і оточуючих людей, девальвації таких понять, як відповідальність, добро, гуманізм, взаєморозуміння, толерантність.

Зараз ми є свідками реформ, що породжуються переходом нашої держави від соціалістичної політичної системи і адміністративно-командної економічної системи до ринкових відносин, які відповідають капіталістичній формації. Дві протилежні за своїм змістом суспільні системи характеризуються різними системами цінностей, тому здійснений перехід зумовив необхідність дослідження змін в масовій свідомості і розробки адекватної концепції виховання. Остання може бути знайдена лише шляхом глибокого аналізу існуючих західних і традиційних вітчизняних теорій.

В такій ситуації першочерговою задачею закладів освіти є формування соціальних цінностей, зразків поведінки, інтеграція особистості до принципово нової суспільної системи. Це забезпечить адаптацію внутрішнього світу людини до вимог зовнішнього середовища. Така історичної ваги місія покладається на викладачів вузів.

Слід визнати, що перехід від традиційної системи освіти до гуманітарної – складна проблема, вирішення якої вимагає, перш за все, відповідної підготовки педагогічних кадрів.

Метою даного дослідження є обґрунтування необхідності підсилення гуманітарного спрямування системи виховання молоді в Україні.

Для досягнення поставленої мети були вирішені такі завдання:

- визначені основні риси виховних систем в різних суспільствах;
- охарактеризована сутність двох концептуальних підходів в педагогіці;

- обґрунтована необхідність удосконалення системи виховання молоді шляхом підсилення її гуманітарного спрямування.

Проблема виховання в широкому розумінні вивчається цілим рядом суміжних наук і галузей знань: педагогікою, філософією, психологією, соціологією, літературою та ін. Проблема виховання в вузькому значенні вивчається педагогічною теорією і впроваджується в практичну діяльність спеціальними закладами, сім'єю, громадськістю.

Визначаючи головну мету сучасної педагогіки, слід згадати висловлювання стосовно призначення будь-якої науки вченого-хіміка Д.І. Менделєєва: у кожній науковій теорії дві головні і кінцеві мети - передбачення і користь. В цьому контексті головною метою педагогіки є пізнання законів виховання, освіти, навчання і розробка на цій основі шляхів та способів здійснення ефективного педагогічного процесу, що відповідає конкретно-історичним і соціально-економічним умовам розвитку суспільства.

В розвинених країнах дуже уважно стежать за соціально-психологічними процесами в суспільстві – через вивчення громадської думки, потреб і інтересів різних соціальних груп, існуючих традицій. Теоретичні і практичні дослідження дозволяють керівникам різних рівнів визначити систему мотивації, за допомогою якої можна регулювати поведінку людини, здійснюючи позитивний вплив на неї.

Відомі три основні стратегії поведінки людини в соціальному середовищі:

я – як всі, я – в боротьбі проти всіх, я – в стороні від всіх [1, с. 469].

Жодну з цих стратегій конструктивною вважати не можна. Вони сформувались в результаті поєднання недоліків минулої соціальної системи (колективна безвідповідальність, колективна згода) з недоліками нової - деградація совісті, вседозволеність, аморальність. В суспільстві помітним є намагання перекладати відповідальність за своє життя на когось (синдром очікування), домінують антагоністичні настрої. Замість активізації творчого потенціалу спостерігається масова недовіра до влади, партій, відсутність впевненості в завтрашньому дні. Такі соціально-психологічні прояви свідчать про існування негативних тенденцій, які гальмують розвиток суспільства, і про необхідність пошуку механізмів їх зміни. Вирішення цієї проблеми слід починати з проведення масштабних соціально-психологічних досліджень сутності стереотипів мислення і поведінки людей – представників різних соціальних груп і верств.

В зв'язку з зазначеним особливо актуальним стає питання удосконалення системи виховання молоді в закладах освіти.

Теоретичні засади освіти обґрунтовує наука педагогіка. Найбільш коротке і змістовне визначення педагогіки – наука про виховання людини. Поняття «виховання» є досить широким і включає освіту, навчання і розвиток. Таке його тлумачення привело до появи нових понять – «андрологіка» (від грец. «андрос» - чоловік і «лого» - вести), «антропологіка» (від грец. «антропос» - людина і «лого» - вести). Практична реалізація цих напрямків педагогіки має багато особливостей, що пов'язано з відмінностями соціальних устроїв, а отже – і цілей виховання.

Об'єктом дослідження педагогіки виступають ті явища дійсності, які обумовлюють розвиток людського індивіда в ході цілеспрямованої суспільної діяльності.

Предмет педагогіки – освіта і виховання як цілісний педагогічний процес, спеціально організований в межах певних соціальних інститутів (освітніх, культурно-виховних закладів, сім'ї і т.і.).

Педагогіка як наука про виховання досліджує теоретичні аспекти цього процесу і аргументовано пропонує практичні рекомендації щодо його удосконалення.

Можна простежити зміну виховних систем в різних суспільствах, що мають свою специфіку.

Так, наприклад, в нашій країні до 1991 року діяла соціалістична система виховання. Вона відображала прийняту ідеологію і виконувала функції підготовки молоді до життя в соціалістичному суспільстві. В самій сутності існуючої системи виховання була закладена суперечність – з одного боку, вона готувала гуманних, працелюбних і патріотичних членів суспільства з високими культурними цінностями, з іншого,- була занадто політизована, її організація, зміст і методи ґрунтувались на комуністичній ідеології і партійності. Радянська система виховання орієнтувала підростаюче покоління не на індивідуалізм, самовираження особистості, боротьбу за виживання в конкурентних умовах, а на колективізм, коли вся діяльність узгоджується і підкорюється інтересам колективу.

Ці якості виявились непотрібними і навіть шкідливими в період становлення ринкових відносин, так званого «дикого капіталізму», коли в суспільстві йшла жорстока боротьба за владу, власність, статус. Люди старшого покоління здебільшого не змогли проявити необхідні якості і «не вписались» в систему нових ринкових

відносин. Зараз гостро стоїть питання продовження реформи освітньої галузі, виховної і навчальної діяльності.

Після зміни політичного курсу потрібно було визначитись з новою адекватною системою виховання, яка б була спроможна найкращим чином підготувати молоде покоління до вступу в доросле життя, подолати можливі перешкоди в процесі соціалізації. Наукові дискусії ще йдуть.

Сучасна європейська система освіти формувалась під впливом філософсько-педагогічних ідей Я. Коменського, І. Песталоцці, Ф. Фребеля, І. Гербарта, Ф. Дистервега, Дж. Д'юї та ін. На основі їх теорій класична модель освіти, яка на протязі XIX – XXI ст. розвивається, зберігаючи свої головні характеристики: мету і зміст освіти, форми і методи навчання, способи організації педагогічного процесу.

На протязі всієї історії розвитку суспільства педагоги намагались знайти способи допомогти людині використати природні можливості, сформувати нові якості. При цьому проходили перевірку різні педагогічні системи, накопичувались знання, удосконалювався досвід, послідовно розвивалась наука про виховання [2, 3].

Порівняльний аналіз концепцій виховання показує: хоча теоретико-філософські підходи в них дуже різноманітні, всі вони характеризуються виваженістю, практичністю і реалістичністю цілей на відміну від радянської педагогіки, яка відзначалась своєрідним глобалізмом і монізмом цілей.

Кожна з педагогічних концепцій має свої особливості. Задача української педагогіки полягає в формуванні власної нової виховної концепції. Нам не слід копіювати якусь одну із західних систем, також не слід залишати радянську систему, яка вже не відповідає сучасним вимогам. Українській педагогіці потрібно спрямувати зусилля на створення нової концепції, яка б являла собою сукупність кращих досягнень світової педагогічної науки і практичного досвіду. Зберігаючи моральну спрямованість радянського виховання, ми можемо підсилити його раціоналізмом і прагматизмом західних систем. Таким чином, ми зорієнтуємо свої зусилля на виховання високоосвіченого, високоморального спеціаліста, людину – реформатора, здатного розвиватись і сприяти розвитку суспільства.

Визнання освіти загальнолюдською цінністю зараз ні в кого не викликає сумніву. Це підтверджується конституційно закріпленим в більшості країн правом людини на освіту. Реалізація цього права забезпечується існуючою в кожній країні системою освіти, організованою на певних засадах. Проте далеко не завжди ці засади враховують аксеологічний аспект. Так, в педагогіці виділяють два основні концептуальні підходи.

Згідно першого, - освіта повинна вдовольняти фундаментальну потребу людини в діяльності і перетвореннях. Згідно другого підходу, освіта повинна виконувати соціальне замовлення: представники різних соціальних прошарків повинні одержувати різного рівня освіти і виховання. Відповідно, кожен з цих підходів потребує певного типу освіти. Так, в межах першого підходу формується система освіти практичного спрямування, що гарантує одержання мінімуму знань, необхідних для забезпечення життєдіяльності людини. В межах другого підходу формується система освіти широкого культурно-історичного спрямування, що зорієнтована на свідоме надання знань, не потрібних для безпосередньої практичної діяльності.

Зрозуміло, що ці два підходи не відповідають вимогам розвитку суспільства, людини, виробництва. Усвідомлення недоліків існуючих типів освіти дало можливість розробляти сучасні проекти, які б дозволяли вирішувати проблеми підготовки компетентної людини. Вона повинна розуміти складність динамічних процесів соціального і природного розвитку, вміти впливати на них, адекватно орієнтуватись у всіх сферах соціального життя. Разом з тим вона повинна об'єктивно оцінювати свої можливості і здібності, брати на себе відповідальність за власну долю.

Говорячи про виховання, слід пам'ятати, що воно не тотожне соціалізації. Виховання є провідним, але не єдиним фактором соціалізації. Воно передбачає цілеспрямований і організований вплив на людину, що здійснюється в межах певних навчальних закладів. Крім виховання, велике значення для соціалізації має активна діяльність самої людини, вплив економічного, політичного і культурного життя.

Традиційно в вітчизняній педагогіці вважалось, що концептуальною основою навчання і виховання студентів в вузах є формування наукового світогляду. Останнє, в свою чергу, передбачало засвоєння системи природничих і гуманітарних знань про світ, суспільство, місце і роль в ньому людини. Причому, закономірним здавалось, що одночасно з формуванням світогляду йде процес формування особистості молодої людини.

Сьогоднішня політика плюралізму, позиція держави стосовно дотримання прав і свобод людини в суспільстві, формування моделі «успішної людини», вибору засобів в досягненні мети, ототожнення понять «релігійність», «моральність», «духовність», «псевдорелігійність», «фанатизм» привели до переоцінки вузами своєї ролі і задач відносно формування наукового світогляду молодої людини.

Зараз церква все впевненіше завойовує втрачені позиції. Чим пояснити, що ріст її впливу не тільки не приводить до зростання духовності людей, але і супроводжується

ростом злочинності, аморальності, війн і т.і.? Як розрізнити релігію і віру? Віру і фанатизм? Як виховати єдність духовності в свідомості і моральності поведінки? Чи варто повертати релігію в систему освіти? Може слід знайти раціональні (світські) методи духовного виховання? Ці запитання ставить перед нами сама суперечлива соціальна реальність. Очевидним є факт, що бездоганний спосіб життя можна вести, не вірячи в Бога чи якісь інші надприродні сили. Людина повинна вірити в добро, гуманізм, в себе, сповідуючи загальнолюдські моральні цінності. Релігія покликана не відволікати людину від життя, а давати заспокоєння, впевненість і правильні орієнтири.

На це явище звертають увагу провідні вчені, що досліджують проблеми соціології освіти. Задекларована в Конституції України мета по створенню демократичної, соціальної, правової держави не може бути досягнута без забезпечення високого рівня освіти молоді, під загрозою опинилась головна місія вищої школи – виховання творчої особистості, здатної масштабно мислити, нестандартно діяти в будь-яких ситуаціях, успішно вирішувати складні завдання соціально-культурного і науково-технічного прогресу. Саме такі вимоги до людини висуває сучасне постіндустріальне суспільство.

Успіхи освіти значною мірою забезпечуються синтезом наукових знань про людину. Сьогодні можна говорити, що глобальні філософсько-педагогічні системи (марксизм, персоналізм, неотомізм і т.і.) уже відійшли в минуле. Автори сучасних філософсько-педагогічних підходів визнають обумовленість теоретичних положень певною культурою, традиціями і допускають існування інших філософсько-педагогічних поглядів на світ, на цілі, засоби і принципи виховання і навчання.

Провідна тенденція сучасної педагогіки – переорієнтація теорії і практики на людину і її розвиток, відродження гуманітарних традицій, що потребує, в першу чергу, розробки гуманітарної функції освіти, тобто методології сучасної педагогіки. Ця проблема ще не вирішена.

Поведінка і діяльність людини зорієнтована на дві головні цілі: перша – пізнання оточуючого світу; друга – адаптація до явищ і процесів, що швидко змінюються в часі і просторі. Для досягнення цих цілей формуються відповідно два різні, хоча і тісно пов'язані між собою підходи: абстрактно-теоретичний (пізнавальний) і практичний. Причому перший з них спрямований не тільки на пізнання наукових істин, а й на вдоволення соціальних потреб. Два названі підходи визначають ставлення людини до оточуючого світу (суспільства, природи, самого себе).

Діяльність людини постійно вимагає світоглядної оцінки явищ і процесів (політичної, моральної, естетичної і т.і.). Зміст цієї оцінки визначається спрямованістю

особистості на сприйняття культури людства. Роль своєрідного «містка» між двома підходами виконує третій - аксіологічний (ціннісний) підхід. З його допомогою вивчаються явища і процеси з точки зору вдоволення потреб людей, а також вирішуються задачі гуманізації суспільства.

Гуманізація і гуманітаризація освіти мають більш глибокий зміст, ніж залучення людини до гуманітарної культури. Він полягає в необхідності гуманізації діяльності професіоналів. Останнє, в свою чергу, передбачає формування у студентів системи фундаментальних знань про людину і суспільство; розвиток творчого мислення, здатного поєднувати цінності гуманітарної і науково-технічної сфер. Виконання цих умов дозволить вузам готувати сучасних спеціалістів. Чим багатшим буде духовний світ людини, тим яскравіше вона проявиться в професійній діяльності.

Багато вчених вважає, що головною ознакою реформування освіти в сучасних умовах є перехід від ідеології до культури. Зараз необхідно на практиці повернути освіту в напрямок світової і національної культури, зорієнтувати її на загальнолюдські цінності, гуманізацію і гуманітаризацію змісту.

Освіту можна розглядати як процес передачі знань і культурних цінностей, накопичених людством. Тобто, освіта – це соціокультурний феномен, який виконує прогресотворчі функції. Головними серед них можна вважати:

- знайомство молодої людини з кращими здобутками світової науки і культури;
- створення і впровадження в суспільстві культурних норм і стандартів життя;
- здійснення процесів соціалізації особистості і забезпечення передачі поколінням накопиченого досвіду.

Тобто, освіта повинна бути засобом трансляції культури. Оволодіваючи нею, людина не тільки краще адаптується до умов мінливого середовища, але і підвищує активність в напрямі розширення своїх можливостей, розвитку власної індивідуальності, сприяння збільшенню потенціалу суспільства. З врахуванням зазначеного, можна стверджувати, що основним спрямуванням системи освіти є гармонійний розвиток особистості, її фізичних і духовних сил.

Конструювання моделі гармонійної особистості – це не створення переліку позитивних рис, а визначення характеристик, що відповідають потребам соціального розвитку і забезпечують свободу творчого самовираження.

Визначення глобальної цілі системи освіти не виключає, а, навпаки, передбачає формулювання конкретних цілей діяльності закладів освіти на різних рівнях.

Для гуманістично орієнтованої освіти характерним є діалектична єдність суспільного і особистого. Саме тому в цілях освіти повинні бути враховані, з одного боку, вимоги суспільства до особистості, а з іншого, - умови, необхідні для вдоволення потреб особистості в саморозвитку.

Гуманітарна спрямованість освіти вимагає перегляду її змісту і засобів. З точки зору змісту сучасна освіта повинна формувати систему новітніх знань і вмінь не тільки науково-технічного профілю, але і гуманітарного, необхідного для розвитку особистості, виховання в неї емоційно-ціннісного ставлення до світу і людини в ньому, морально-етичних критеріїв поведінки в різноманітних життєвих ситуаціях.

Відомо, що актуалізація особистості (створення самої себе) передбачає не тільки становлення особистісної позиції, визначення лінії поведінки, але і творчу реалізацію своїх здібностей в обраній сфері діяльності.

Такий підхід можна визначити як соціокультурний. Він створює умови як для збереження і розвитку культури і суспільства, так і для творчого оволодіння обраною спеціальністю.

Реалізація соціокультурного, гуманітарного підходу в освіті потребує розробки і впровадження нових технологій навчання і виховання. Їх специфіка полягає в перенесенні акценту з передачі певної суми знань і формування відповідних їм вмінь і навичок на розвиток творчої індивідуальності і інтелектуально-моральної свободи особистості, на сумісне особисте зростання педагога і студента при органічному поєднанні соціального і особистісного компоненту. Саме така система освіти, організована за принципами демократизму, антропоцентризму (особистість студента знаходиться в центрі уваги), творчості, гуманізму, дозволяє досягти поставленої мети – забезпечення гармонійного розвитку людини. Якість і міру цього розвитку можна вважати критеріями гуманізації суспільства.

Література:

1. Тимошенко И.И., Соснин А.С. Мотивация личности и человеческих ресурсов. – К.: Изд-во Европ. ун-та, 2002. – 576 с.
2. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи. Навч. пос. / Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. – К.: ТОВ «Філ-студія», 2006. – 320 с.
3. Романова Н.Ф. Особливості соціального становлення студентської молоді в умовах вищої школи. Київ: НПУ, 2004. Вип. 2. – с. 119-125